

Sygn. akt I Ns 294/20

POSTANOWIENIE

Dnia 9 lutego 2022 r.

Sąd Rejonowy w Piszczu I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	sędzia Jakub Błesński
Protokolant:	sekr. sądowy Paula Milewska

po rozpoznaniu w dniu 26 stycznia 2022 r. w Piszczu na rozprawie

sprawy z wniosku M. M. (1)

z udziałem K. M., E. M.

o uchylenie lub zmianę stwierdzenia nabycia spadku

postanawia:

I. zmienić postanowienie Sądu Rejonowego w Piszczu I Wydział Cywilny z dnia 28 października 2008 roku wydane w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku po B. S. (1), sygn. akt I Ns 156/08 w ten sposób, iż orzec, że spadek po B. S. (1) z domu P., zmarłej w dniu 11 stycznia 2003 roku w M., ostatnio stale zamieszkałej w M., na podstawie testamentu notarialnego z dnia 12 września 1996 roku nabył:

- syn M. M. (1), s. M. i B. w całości,

II. orzeka, iż uczestnicy postępowania ponoszą koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.

Sygn. akt I Ns 294/20

UZASADNIENIE

W dniu 1 września 2020 roku M. M. (1) wniósł o zmianę postanowienia Sądu Rejonowego w Piszczu o stwierdzenie nabycia spadku po B. M. z dnia 28 października 2008 roku sygn. akt I Ns 156/08.

W uzasadnieniu wnioskodawca wskazał, że rozprawa, na której zapadło zakwestionowane przez niego postanowienie, odbyła się bez jego udziału i jego wiedzy. Wskazał, że nie wiedział nic o rozprawie i jej wyniku do lipca 2020 roku, kiedy to otrzymał postanowienie Sądu na piśmie.

Wnioskodawca stwierdził, że gdyby został poinformowany, że sprawa sądowa ma odbyć się 27 października 2008 roku stawiłby się na rozprawę i przedłożyłby sporządzony w 1996 roku przez jego matkę testament.

Sąd ustalił, co następuje.

B. S. (1) zmarła w dniu 11 stycznia 2003 roku w M., gdzie stale przed śmiercią zamieszkiwała.

W chwili śmierci B. S. (1) była wdową. Spadkodawczyni pozostawiła po sobie troje dzieci, tj. M. M. (1), E. M. i K. M.. Innych dzieci, w tym pozamałżeńskich, przysposobionych, bądź takich które zmarły, spadkodawczyni nie miała. Nikt

spadku nie odrzucał, nie zrzekał się dziedziczenia, ani nie został uznany za niegodnego dziedziczenia. W skład spadku nie wchodzi gospodarstwo rolne.

Postanowieniem z 28 października 2008 roku w sprawie I Ns 156/08 Sąd Rejonowy w Piszku stwierdził, że spadek po B. S. (1), zmarłej w dniu 11 stycznia 2003 roku w M., na podstawie ustawy nabyły dzieci: syn M. M. (1), córka E. M. oraz syn K. M., każde z nich w 1/3 całości spadku.

W sprawie I Ns 156/08 o stwierdzenie nabycia spadku Sąd Rejonowy w Piszku postanowieniem z dnia 27 sierpnia 2008 roku zawartym w protokole na posiedzeniu jawnym ustanowił dla nieznanych z miejsca pobytu uczestników K. M. i M. M. (1) w osobie Z. L..

(dowód: odpis skrócony aktu zgonu k. 4; odpisy skrócone aktów urodzeń M. M. (1), E. M. i K. M. k. 6-8; zapewnienie spadkowe k. 21-21v, postanowienie zawarte w protokole z 27.08.2008r. k. 21, postanowienie z 28.10.2008r. k. 27 znajdujące się w aktach sprawy I Ns 156/08 Sądu Rejonowego w Piszku; zapewnienie spadkowe k. 67)

Spadkodawczyni pozostawiła testament sporządzony 5 lipca 1991 roku w formie aktu notarialnego w Państwowym Biurze Notarialnym w P. przed notariuszem W. R. A. numer (...). W treści testamentu B. S. (1) powołała do spadku córkę E. M. i przeznaczyła dla niej cały swój majątek. W przypadku, gdyby E. M. nie chciała lub nie mogła dziedziczyć cały spadek zapisała synowi M. M. (1). Na posiedzeniu w dniu 26 stycznia 2022 roku Sąd dokonał otwarcia i ogłoszenia testamentu spadkodawcy. Testament przedłożyła Sądowi E. M.

Spadkodawczyni pozostawiła kolejny testament sporządzony w dniu 12 września 1996 roku w formie aktu notarialnego w Kancelarii Notarialnej w P. przed notariuszem W. R. A. Numer (...). W treści testamentu spadkodawczyni powołała do spadku syna M. M. (1) i przeznaczyła dla niego cały swój majątek. Na posiedzeniu w dniu 26 stycznia 2022 roku Sąd dokonał otwarcia i ogłoszenia testamentu spadkodawcy. Testament przedłożył Sądowi M. M. (1).

(dowód: wypis aktu notarialnego z dnia 5.07.1991. k. 12 ; protokół z otwarcia i ogłoszenia testamentu z dnia 26.01.2022r. k. 65, wypis aktu notarialnego z dnia 12.09.1996r. k. 10; protokół z otwarcia i ogłoszenia testamentu z dnia 26.01.2022r. k. 66)

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 679 § 1 k.p.c., dowód, że osoba, która uzyskała stwierdzenie nabycia spadku, nie jest spadkobiercą lub że jej udział w spadku jest inny niż stwierdzony, może być przeprowadzony tylko w postępowaniu o uchylenie lub zmianę stwierdzenia nabycia spadku, z zastosowaniem przepisów niniejszego rozdziału. Jednakże ten, kto był uczestnikiem postępowania o stwierdzenie nabycia spadku, może tylko wówczas żądać zmiany postanowienia stwierdzającego nabycie spadku, gdy żądanie opiera na podstawie, której nie mógł powołać w tym postępowaniu, a wniosek o zmianę składa przed upływem roku od dnia, w którym uzyskał tę możliwość.

Postępowanie unormowane w art. 679 k.p.c., chociaż autonomiczne, ma charakter "wznawieniowy". Zainteresowany, który był uczestnikiem postępowania o stwierdzenie nabycia spadku, winien wykazać – jak przy wznawieniu – szczególne przesłanki swego żądania, czyli podstawę, której nie mógł powołać w poprzednim postępowaniu oraz zachowanie rocznego terminu, który biegnie od chwili, w której uzyskał możliwość powołania się na nią. Wynikający z art. 670 k.p.c. obowiązek sądu badania z urzędu, kto jest spadkobiercą, w postępowaniu wszczętym na podstawie art. 679 k.p.c. istnieje w zakresie wyznaczonym przez dopuszczalną podstawę żądania zmiany prawomocnego postanowienia, a zmiana postanowienia spadkowego może opierać się tylko na takiej podstawie (post. SN z 21.12.2011 r., IV CSK 199/11, L.).

W niniejszej sprawie wniosek o zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po B. S. (1) z dnia 28 października 2008 roku, oparty był na twierdzeniu wnioskodawcy, że wnioskodawca o postępowaniu w sprawie I Ns 156/08 toczącym się przed Sądem Rejonowym w Piszku w 2008 roku nie wiedział. Z akt sprawy I Ns 156/08 wynika, że pomimo, iż M. M. (1) formalnie był uczestnikiem postępowania, to jednak zastępowany był przez kuratora dla nieznanego z

miejsca pobytu (k.21 akt Ns 156/08). Wnioskodawca wskazał, że o postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku dowiedział się w lipcu 2020 roku, po wniesieniu przez uczestniczkę postępowania E. M. wniosku o dział spadku. Wnioskodawca pismem z 9 września 2020 roku (data wpływu do tutejszego sądu) wniósł o zmianę postanowienia o stwierdzenie nabycia spadku. W toku sprawy wnioskodawca złożył do niniejszych akt testament spadkodawczyni w formie aktu notarialnego z dnia 12 września 1996 roku, w którym to spadkodawczyni powołuje wnioskodawcę do dziedziczenia całości spadku. Uczestniczka postępowania w toku postępowania również przedłożyła testament spadkodawczyni z dnia 5 lipca 1991 roku, w którym to uczestniczka postępowania E. M. jest powołana do dziedziczenia całości spadku.

Należy uznać, że tak określona przez wnioskodawcę podstawa wniosku miała cechy nowości i powoływana jako „nowa” okoliczność faktyczna, w której to M. M. (1) wskazał, że spadkodawczyni pozostawiła po sobie testament stanowiła faktycznie okoliczność, której wnioskodawca nie mógł powołać w uprzednim postępowaniu spadkowym, bowiem faktycznie w nim nie uczestniczył. Należy zauważyć, że uczestniczka postępowania na rozprawie w dniu 5 stycznia 2022 roku wskazała, że miała wiedzę o adresie wnioskodawcy M. M. (1) w 2008 roku, a mimo to nie poinformowała Sądu. Nie poinformowała również swojego brata – wnioskodawcy, o toczącym się postępowaniu.

Należy zatem uznać, że wnioskodawca nie posiadał obiektywnej możliwości powołania okoliczności o sporządzonym przez spadkodawczynię testamencie w uprzednio toczącym się postępowaniu.

Nie sposób przy tym zgodzić się z argumentacją uczestniczki postępowania, że wnioskodawca był formalnoprawnym uczestnikiem postępowania w sprawie Ns 156/08, dotyczącego stwierdzenia nabycia spadku po matce wobec czego miał możliwość powoływania się na okoliczności, które obecnie stanowią podstawę do wystąpienia z wnioskiem o zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku.

Podkreślenia wymaga, że wnioskodawca choć był zainteresowany wynikiem postępowania w sprawie Ns 156/08, nie z własnej winy, nie wziął w nim udziału, zatem, pomimo, że formalnie był uczestnikiem postępowania, to faktycznie jednak się nim nie stał. Skoro więc nie był on uczestnikiem w/w postępowania, nie był on także ograniczony czasowo w zakresie złożenia wniosku o zmianę postanowienia stwierdzającego nabycie spadku po matce.

Złożenie wniosku na podstawie art. 679 k.p.c. nie jest ograniczone w czasie dla tych osób zainteresowanych, które nie były uczestnikami postępowania zakończonym prawomocnym postanowieniem o stwierdzeniu nabycia spadku.

Skoro zostały spełnione przesłanki warunkujące dopuszczalność zmiany prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, to Sąd winien merytorycznie rozpoznać wniosek o zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku i orzec stosownie do wyniku przeprowadzonego postępowania.

W sprawie niniejszej ustalono ponad wszelką wątpliwość, że B. S. (1) sporządziła przed śmiercią dwa testamenty notarialne: w dniu 5 lipca 1991 roku, w którym jedynym spadkobiercą ustanowiła córkę E. M. i w dniu 12 września 1996 roku, w którym jedynym spadkobiercą ustanowiła syna M. M. (1).

Testament jest czynnością prawną służącą osobie fizycznej do uregulowania głównie swojej sytuacji majątkowej po jej śmierci. Przy wykładni testamentów zasadnicze znaczenie ma przepis art. 948 § 1 i 2 kodeksu cywilnego, zgodnie z którym testament należy tak tłumaczyć, ażeby zapewnić możliwie najpełniejsze urzeczywistnienie woli spadkodawcy. Jeżeli testament może być tłumaczony rozmaicie, należy przyjąć taką wykładnię, która pozwala utrzymać rozporządzenia spadkodawcy w mocy i nadać im rozsądną treść.

Zgodnie z art. 943 k.c. spadkodawca może w każdej chwili odwołać zarówno cały testament, jak i jego poszczególne postanowienia. Natomiast zgodnie z art. 946 k.c. odwołanie testamentu może nastąpić bądź w ten sposób, że spadkodawca sporządzi nowy testament, bądź w ten sposób, że w zamiarze odwołania testament zniszczy lub pozbawi go cech, od których zależy jego ważność, bądź wreszcie w ten sposób, że dokona w testamencie zmian, z których wynika wola odwołania jego postanowień. B. sporządzając testament z 1996 roku odwołała poprzedni, co wynikało z faktu, że zawartości obu testamentów nie dało się pogodzić.

Skoro zaś wnioskodawca za pomocą dokumentu w postaci testamentu w formie aktu notarialnego wykazał, że został powołany do spadku po zmarłej w 2003 roku B. S. (1), jako jedyny spadkobierca należało wydać orzeczenie zmieniające postanowienie z dnia 28 października 2008 roku w sprawie I N 294/20 wydane przez Sąd Rejonowy w Pieszku.

Dlatego też, na podstawie wyżej powołanych przepisów, Sąd zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w Pieszku I Wydział Cywilny z dnia 28 października 2008 roku wydane w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku po B. S. (1), sygn. akt I Ns 156/08, w ten sposób, że orzekł, iż spadek po B. S. (1) z domu P., zmarłej w dniu 11 stycznia 2003 roku w M., ostatnio stale zamieszkałej w M., na podstawie testamentu notarialnego z dnia 12 września 1996 roku nabył syn M. M. (1).

O kosztach postępowania orzeczono w myśl art. 520 § 1 k.p.c, zgodnie z którym każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.